

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 grudnia 2017 r. w Warszawie

sprawy G. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania G. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 2 stycznia 2017 r., znak: (...) oraz z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie odwołania G. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 2 stycznia 2017 r., znak: (...)

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

G. P. w dniu 7 lutego 2017 r. złożył odwołanie

za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 2 stycznia 2017 r., znak: (...). Odwołujący wskazał, że błędnie stwierdzono, że jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia

4 listopada 2011 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. W związku z tym ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do renty socjalnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Nadto odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego specjalisty od zaburzenia ze spektrum autyzmu na okoliczność, czy jest on całkowicie niezdolny do pracy, a jeżeli tak, to od kiedy i na jaki okres (k. 2-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 marca 2017 r. wniósł o umorzenie postępowania z uwagi na jego bezprzedmiotowość na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w stosunku

do decyzji organu rentowego z dnia 2 stycznia 2017 r. oraz o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. przy rozszerzeniu odwołania

na decyzję z dnia 3 marca 2017 r. lub o umorzenie postępowania w przypadku braku rozszerzenia. Organ rentowy na skutek sprzeciwu odwołującego wydał decyzję z dnia 3 marca 2017 r. uchylającą decyzję z dnia 2 stycznia 2017 r.

ze względu na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 1 marca 2017 r., która podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika ZUS z dnia 14 grudnia 2016 r.

W ocenie Oddziału ubezpieczony został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy od dnia 4 listopada 2011 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., a niezdolność nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18-tego roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (k. 43 a. s.).

Sąd postanowieniem z dnia 31 marca 2017 r. dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych psychologa, a następnie psychiatry celem ustalenia, czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej oraz, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz, czy naruszenie sprawności organizmu powstało:

- przed ukończeniem 18-tego roku życia;
- w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25-tego roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (k. 46 a. s.).

Odwołujący wniósł również odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...)wskazując w nim na tożsame okoliczności oraz wnosząc te same wnioski dowodowe, jak w odwołaniu z dnia 7 lutego 2017 r. od decyzji z dnia 2 stycznia 2017 r. (k. 59-61 a. s.).

Odwołujący w piśmie procesowym z dnia 5 października 2017 r. zaskarżył opinie sporządzone przez biegłych sądowych psychologa i psychiatrę. Ubezpieczony wskazał, że posiada spektrum autyzmu ((...)) już od wczesnego dzieciństwa, a w życiu dorosłym nie potrafi odnaleźć się w społeczeństwie z powodu niewyobrażalnych trudności w komunikacji i nieumiejętności nawiązywania relacji społecznych. Odwołujący stwierdził, że każdy człowiek jest inny i nie można go określać według paragrafu określonej ustawy (k. 117-133 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. P., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 19 października 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniosek o rentę socjalną (k. 1 a. r.).

Odwołujący w dniu 26 maja 1998 r. ukończył (...) Liceum Ogólnokształcące(...) w W., a w dniu 18 września 2002 r. uzyskał tytuł licencjata w Wyższej Szkole (...) w W. na kierunku ekonomia w zakresie organizacji i techniki handlu (k. 3 i 7 a. r.).

Zgodnie z historią choroby porady zdrowia psychicznego wystawionej przez(...)w W., odwołujący został zarejestrowany w dniu 4 listopada 2011 r., kiedy podjęto obserwację w kierunku rozpoznania całościowych zaburzeń rozwojowych (k. 17-19 dok. lek.).

Zgodnie z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 14 grudnia 2016 r., odwołujący został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy od dnia 4 listopada 2011 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. Całkowita niezdolność nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18-tego roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (k. 11 a. r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 2 stycznia 2017 r., znak: (...)odmawiającą prawa do renty socjalnej. Organ rentowy wskazał, że odwołujący nie jest osobą uprawnioną do świadczenia, ponieważ całkowita niezdolność

nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18-tego roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (k. 12 a. r.).

W związku ze sprzeciwem odwołującego z dnia 7 lutego 2017 r., Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 1 marca 2017 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez lekarza orzecznika ZUS (k. 13 a. e. i k. 23-25 dok. lek.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał ponownie zaskarżoną decyzję z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...)odmawiającą prawa do renty socjalnej. Organ rentowy wskazał, że odwołujący nie jest osobą uprawnioną do świadczenia, ponieważ całkowita niezdolność nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18-tego roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, przed ukończeniem 25-tego roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Powyższa decyzja uchyliła decyzję z dnia 2 stycznia 2017 r. (k. 14 a. r.).

Sąd na podstawie opinii biegłych sądowych ustalił, że:

- ogólne funkcjonowanie poznawcze odwołującego ocenia się na intelekt wysoki. Z uwagi na duże trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym i społecznym, ubezpieczony aktualnie prezentuje istotnie obniżoną zdolność do pracy zarobkowej porównywalnej do osób w jego sytuacji i wieku, a stwierdzone problemy i zaburzenia wymagają nadal systematycznego wsparcia psychiatrycznego i wspomagania psychoterapią. Odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy od dzieciństwa, ponieważ w okresie szkolnym był on zdolny do nauki, co potwierdza ukończenie edukacji w powszechnym systemie. Ubezpieczony aktualnie jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia 4 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. (k. 78-79 a. s.);

- w stanie psychicznym odwołujący jest zorientowany prawidłowo, kontakt werbalny bardzo trudny, kontaktu wzrokowego unika, wypowiedzi jego są rzeczowe, zbywające i stereotypowe, nastrój ma obojętny, postawę dysymulującą, a objawów wytwórczych psychotycznych nie ujawnia. Odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia 4 listopada 2011 r., kiedy zostało udokumentowane podejrzenie zaburzeń psychotycznych potwierdzone obserwacją szpitalną w 2012 r., do dnia 31 sierpnia 2018 r.

Nie można jednoznacznie ustalić związku niezdolności do pracy z naruszeniem sprawności organizmu, które powstałoby przed ukończeniem 18-tego roku życia lub w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25-tego roku życia

nie można jednoznacznie ustalić. Dokumentacja psychiatryczna istnieje dopiero od 2011 r. (k. 104-106 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w postaci dokumentów zawartych w aktach sprawy

i aktach rentowych oraz mając na uwadze opinie sporządzonych przez biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności

z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Zdaniem Sądu Okręgowego opinie biegłych sądowych również stanowią wiarygodny dowód w sprawie, gdyż zostały oparte o obiektywną dokumentację medyczną oraz są ze sobą zbieżne i tworzą jasną spójność. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie G. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 2 stycznia 2017 r., znak: (...)podlegało umorzeniu.

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód (odwołujący) cofnął ze skutkiem prawnym pozew (odwołanie) lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

W niniejszej sprawie zaszła druga z opisywanych w przepisie przesłanek warunkujących możliwość umorzenia postępowania. Sąd ustalił, że organ rentowy w decyzji z dnia 3 marca 2017 r. uchylił decyzję z dnia 2 stycznia 2017 r. Do uchylenia doszło na skutek przywrócenia terminu odwołującemu do wniesienia sprzeciwu od niekorzystnego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. Po wydaniu zaskarżonej decyzji z dnia 3 marca 2017 r., poprzednia decyzja z dnia 2 stycznia 2017 r. utraciła swój byt prawny, a więc wydanie wyroku w oparciu o odwołanie od przedmiotowej decyzji było niedopuszczalne.

Odwołanie G. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 3 marca 2017 r., znak: (...)jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 982 j.t.) zwana dalej „ustawą o rencie socjalnej” - renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18-tego roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej "Zakładem".

W myśl art. 5 ustawy o rencie socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje Lekarz orzecznik Zakładu na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach”.

Przy tym Sąd zważył, że niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu zgodnie z art. 12 ustawy o emeryturach i rentach.

Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego w świetle art. 13 ust. 1 ustawy

o emeryturach i rentach.

Prawo do świadczenia w postaci renty socjalnej przysługuje zatem w wypadku wypełnienia wszystkich przesłanek zawartych w art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Sąd zważył, że w szczególności u osoby wnioskującej musi zaistnieć całkowita niezdolność do pracy ustalana w trybie przepisów ustawy o emeryturach i rentach. W niniejszej sprawie jedyną kwestią sporną było ustalenie, od kiedy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i czy niezdolność ta powstała: przed ukończeniem 18-tego roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia; w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Natomiast pozostałe przesłanki związane z prawem do świadczenia nie stanowiły przedmiotu sporu między stronami.

Mając na uwadze powyższą regulację prawną oraz przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd zważył, że odwołujący nie spełnił niezbędnej przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty socjalnej. W świetle jednoznacznych wniosków wyprowadzonych przez biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii należy uznać, że nie ma podstaw do przyjęcia, że całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonego pozostaje w związku naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresach obowiązujących w ustawie o rencie socjalnej. Z niekwestionowanej dokumentacji, na podstawie której oparli się biegli sądowi, jednoznacznie wynika, że odwołujący rozpoczął leczenie psychiatryczne dopiero w dniu 4 listopada 2011 r. W aktach rentowych brak było dowodów na podjęcie leczenia przez ubezpieczonego w przeszłości. Na brak problemów natury psychicznej wskazują również dokumenty świadczące o ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego przez G. P. oraz zdobyciu tytułu licencjata. Odwołujący urodził się w dniu (...), zatem w dniu 4 listopada 2011 r. miał ukończone 32 lata. W momencie rozpoczęcia leczenia, odwołujący nie legitymował się odpowiednim wiekiem, aby mieć możliwość ubiegania się o przyznanie prawa do renty socjalnej. W sporządzonych opiniach sądowo-lekarskich biegli z zakresu psychiatrii i psychologii stwierdzili, że stopień nasilenia u odwołującego dolegliwości psychicznych powoduje u niego całkowitą niezdolność do pracy. Jednak podkreślenia wymaga fakt, iż odwołujący stał się całkowicie niezdolny do pracy dopiero w 2011 r., kiedy to rozpoczął leczenie na tle psychiatrycznym.

Odnosząc się natomiast do zarzutów odwołującego zgłaszanych dwukrotnie do opinii biegłych sądowych, Sąd stwierdza, że były one nieuzasadnione. Charakter zarzutów był ogólny i niedostateczny dla dalszego kontynuowania postępowania dowodowego w sprawie. Zdaniem Sądu ubezpieczony przedstawiał subiektywne i lakoniczne zarzuty co do opinii biegłych. W ocenie Sądu odwołujący nie wykazał dostatecznie, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego możliwa jest inna ocena jego stanu zdrowia niż wynikająca z opinii biegłych. Jednocześnie zdaniem Sądu Okręgowego oceny powyższej w niczym nie mogło zmienić przekonanie ubezpieczonego o złym stanie swojego zdrowia już w trakcie okresu niemowlęcego czy w trakcie nauki w szkole podstawowej.

Sąd na marginesie rozważań prawnych wskazuje, że pominął wniosek odwołującego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków U. P.

i A. P. na okoliczność, że jest on osobą chorą na autyzm

od urodzenia. Zgodnie bowiem z aprobowanym poglądem Sądu Apelacyjnego, „w postępowaniu, którego przedmiotem jest przyznanie prawa do renty socjalnej związanej z całkowitą niezdolnością do pracy, koniecznym jest ustalenie stanu zdrowia osoby ubezpieczonej, z którym to stanem związana jest przedmiotowa niezdolność do pracy. Natomiast stan zdrowia osoby ubezpieczonej bezsprzecznie jest okolicznością, dla której ustalenia, niezbędne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., wymagające udziału w procesie biegłych lekarzy sądowych. Kluczowa dla tego rodzaju spraw okoliczność stanu zdrowia oraz związana z nim niezdolność do pracy - w przypadku sporu co do tej okoliczności - nie może być ustalana przez Sąd samodzielnie lub wyłącznie na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania, takich jak dokumenty, zeznania świadków, wyjaśnienia stron, oględziny.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 1 sierpnia 2013 r., sygn. akt III AUa 203/12) Zatem należało uznać wniosek o przesłuchanie świadków

za zbędny i bezprzedmiotowy w kontekście ustalenia, czy odwołujący spełnia naczelne przesłanki, od których ustawa uzależnia przyznanie prawa do renty socjalnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 2 wyroku.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)